

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Dotační politika na trhu s vínem v ČR

Martina Veverková

© 2015 ČZU v Praze

1) Souhrn

Předmětem diplomové práce je porovnat ekonomický stav dvou velikostně rozdílných vinařských podniků v případě čerpání dotací a bez dotací. Komparace je založena na dostupných informacích z účetních výkazů v roce 2014.

Práce je strukturovaná na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá vznikem Společné zemědělské politiky, historií vinné révy na našem území a poté je zaměřena na problematiku podpor vinohradnického a vinařského sektoru v ČR. Praktická část se skládá z představení modelových podniků, a s ohledem na dotace jsou vypočítány výsledky hospodaření za účetní období. Následně jsou podniky porovnávány v oblasti likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity. Předposlední kapitola zahrnuje výsledné shrnutí jednotlivých poměrových ukazatelů. Závěrem práce je zhodnocení podniků a předložení návrhů na zlepšení dané situace.

Klíčová slova: Dotace, Společná zemědělská politika, Evropské unie, Vinařství, Rentabilita

2) Cíl a metodika práce

Diplomová práce je orientovaná na interpretaci různých alternativ čerpání dotací pro vinaře a vinohradníky. Cílem je posoudit a porovnat celkový ekonomický stav bez dotací a s dotacemi u představitele velkého (Vinařství Mutěnice, s.r.o.) a malého (Vinařství rodiny Špalkovy s.r.o.) vinařství v roce 2014. V dalších etapách zpracování je záměrem zodpovědět otázky typu „Je některý z podniků závislý na příjmu z dotací?“ a „Jaká je efektivita hospodaření velikostně zcela odlišných vinařství v ČR?“

Stavebním kamenem sloužícím ke zpracování diplomové práce jsou sekundární zdroje ve formě odborné literatury a internetových stránek, a primární zdroje představující rozvahu a výkaz zisku a ztráty za účetní období roku 2014. Práce je strukturovaná na teoretickou a praktickou část. Teoretická část aplikuje do textu deskriptivní metodu na základě rešerše sekundárních zdrojů. Obsahově se zabývá definováním pojmu dotace, představením Společné zemědělské politiky Evropské unie, což zahrnuje i její historii, nástroje a principy. Dále se práce soustředí na vinařský sektor. Tato subkapitola popisuje vinařství v České republice a poté přechází k analýze možností podpor pro vinaře a vinohradníky i s podmínkami jejich získání.

V praktické části je nejprve objasněn výběr sledovaných podniků a charakteristika činností. Následuje kvantitativní analýza primárních zdrojů ve formě výpočtů a jejich kvalitativní vyhodnocení. Jde o výpočet výsledků hospodaření s poskytnutými dotacemi a bez nich. Ze získaných dat jsou postupně sestavovány různé poměrové ukazatelé vedoucí k posouzení finančního zdraví obou vinařství na základě jejich vzájemné komparace. Výsledky ukazatelů likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity ústí v syntézu a případná doporučení s ohledem na přijaté dotace. K tomu dopomáhá i index IN05 a bilanční analýza dle Rudolfa Douchy, přičemž obě metody patří mezi zástupce souhrnných ukazatelů. Předposlední kapitola obsahuje úplné shrnutí dosavadních výpočtů doplněné o grafy. Závěrem jsou konstatovány zjištěné skutečnosti, zodpovězeny výzkumné otázky nastolené v úvodním cíli diplomové práce a doporučeny postupy vedoucí ke zlepšení finančního řízení.

3) Výsledky a návrhy

Modelová vinařství byla zvolena s ohledem na počet hektarů vinic, v případě kdy obě pobírají dotace. **Vinařství Mutěnice, s.r.o.** (dále jen Vinařství Mutěnice) procházelo v roce 2014 podnik složitějším obdobím, kdy došlo k odprodeji většinového obchodního podílu Moravské vinařské společnosti, s.r.o. Z ukazatelů likvidity vyšlo najevo, že podnik je schopný splácet své závazky, ale s vysokým čistým pracovním kapitálem jako součástí oběžných aktiv, váže velké množství finančních prostředků. To se odráží na nižší hodnotě ukazatelů rentability. Výpočty rentability s dotacemi a bez dotací nedosahují u tohoto vinařství tak výrazného poklesu jako v případě konkurenta, z hlediska rentability je tedy podnik stabilnější. Kapitálová struktura se skládá z 68 % cizích zdrojů, což dělá vinařství z větší části zadlužené. I míra zadluženosti, která přesahuje doporučenou hodnotu více jak dvakrát (212 %), ukazuje převahu využití cizích zdrojů. Aktivita s pomocí výpočtů obratu aktiv a doby obratu zásob vyšla pozitivně. Podnik svá aktiva využívá účinně. Jen ukazatel doby obratu pohledávek se pohybuje okolo 125 dní, což je dlouhá doba čekání na peněžní vyrovnání od odběratele za své odvedené výkony.

Jedním z návrhů pro vinařství je využití bilančního faktoringu, který přesouvá riziko nesplacení pohledávky na faktoringovou společnost. Výhoda spočívá v tom, že nenavyšuje ukazatel zadluženosti, a naopak pomáhá se zlepšením rentability celkových aktiv. Druhým doporučením by byl osobnější přístup k zákazníkovi. Mutěnické vinařství se nesoustředí na

konečného zákazníka. To je možná i důvod, proč není mezi lidmi i přes svou velikost tolik známé. Příkladem mi mohlo být hledání drobných odběratelů ve vinotékách, účast na vinobraních a ochutnávkách vín nebo otevření vlastní prodejny s nabídkou vín.

V práci bylo zjištěno, že velké vinařství dotace výrazně neovlivňují. I bez nich by se nacházelo v obdobné pozici, jako je v případě jejich pobírání, což potvrdily oba souhrnné indexy. Je to způsobeno poměrem mezi výší dotací a velikostí zisku před úroky a zdaněním. Dotace tvoří 23 % ze zisku před úroky a zdaněním (EBIT), stále tedy vinařství zbývá dost finančních prostředků, konkrétně 11 189 000 Kč.

Vinařství Špalek s.r.o. (dále jen Vinařství Špalek) vyrábí víno pouze z vlastních zdrojů na 10 ha vinic a je z 99,84 % zaměřeno na výrobu. Je specifické především BIO certifikací a víny produkovanými technologií z konce 19. století. Při čerpání dotací jsou výsledky, i přes některé problémy, celkově pozitivní, v případě bez dotací je tomu naopak. Podnik má problémy s ukazatelem likvidity a souvisejícím čistým pracovním kapitálem, který se dostává do záporných hodnot (- 46 000 Kč). Na rentabilitu mají vliv dotace, jelikož zvyšují zisk podniku. Rentabilita při získaných dotacích je příznivá, ale bez nich rapidně klesá. Podnik má z celkových pasiv přesně 50 % vlastních zdrojů, což je doporučený poměr. S vyšší průměrnou úrokovou mírou než ukazatel ROA bylo zjištěno, že by se vinařství nemělo více zadlužovat. Výpočty zahrnující aktivitu potvrzují specifický charakter Vinařství Špalek, kde se vyrábí pouze 50 000 lahví ročně a část z nich je 600 dní dlouhá výroba vína Edelspitz. Podnik má menší obratovost aktiv a delší dobu obratu zásob. Souhrnné indexy poukazují na fakt, že podnik s dotacemi je poměrně úspěšný. Bez dotací by ovšem šel k bankrotu.

Návrhem je zbavení se nevyužívaných aktiv, která zbytečně vážou finanční prostředky, tak aby vinařství zvýšilo obrat a v důsledku i rentabilitu. Také by mělo zapojit především vlastní zdroje. Důvodem je negativní působení finanční páky na ukazatel rentabilita vlastního kapitálu. Likvidita by se podpořila snížením krátkodobých závazků, které tvoří 47 % z celkových pasiv v malém podniku.

Dotace zvyšují zisk podniků. Za období roku 2014 bylo v některých ohledech Vinařství Špalek úspěšnější i přesto, že svojí velikostí a ročním obratem nemůže čelit velkému konkurentovi. Rodinné vinařství však podléhá dotacím mnohem více. V současném stavu, kdy jsou finanční prostředky vinařům plynule poskytovány, se Vinařství Špalek daří až na

pár okolností dobře. Krizový scénář však vykresluje stav, kdy by dotace byly nedostupné a zastavilo by se jejich čerpání od EU i ČR. Vinař jako podnikatel by měl disponovat určitou rezervou. Po odečtení 75 % dotací od zisku před zdaněním a úroky zbývá v tomto případě částka 265 000 Kč představující potenciální rezervu, která není příliš vysoká. Rentabilita by podstatně klesla a oba souhrnné indexy ukazují, že by se v této situaci podnik dříve či později nevyhnul bankrotu. Menší podnik je tedy zcela závislý na příjmu z dotací na rozdíl od velkého Vinařství Mutěnice. Zde se nachází odpověď na první otázku, týkající se závislosti podniků, kladenou v cíli diplomové práce.

Problematika druhé otázky, vztahující se k efektivitě hospodaření velikostně odlišných vinařství v ČR, bude zodpovězena vzápětí. Vinařství Mutěnice je poměrně stabilní podnik bez ohledu na dotace. S prodejem majoritního podílu společnosti, která má zájem na jeho rozvoji, má podle mne velký potenciál dalšího růstu. Rodinné Vinařství Špalek se pozitivně prezentuje především svými úspěchy v kvalitě vína. Je vidět, že staví kvalitu nad kvantitu a majitelé mají práci jako svůj koníček. Z pohledu finančního zdraví na tom však tak dobře není, a je závislé na dotacích. Ve vinařství se však sklízí úspěch krok za krokem, a s dobrými víny a opatrnými postupy ve finanční oblasti se snad Vinařství Špalek bude dařit lépe.

4) Seznam použitých zdrojů

FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian LEBIEDZIK. 2008. *Společné politiky EU: historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, xv, 179 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788071799399.

KÖNIG, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxxiv, 630 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.

KRAUS, Vilém. 1999. *Réva a víno v Čechách a na Moravě*. Vyd. 1. Praha: Radix, 280 s. Tradice a současnost (Radix). ISBN 80-860-3123-3.

Situační a výhledová zpráva: Réva vinná a víno. 1.vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2015. s. 66. ISBN 978-80-7434-176-2.

Internetové zdroje:

Výroční zpráva 2014: Vinařství Mutěnice. 2015. *Vinařství Mutěnice* [online]. Mutěnice: b.n., 2015 [cit. 2015-11-19]. Dostupné z: <http://vinarstvimutenice.cz/vyrocnizprava2014/FLASH/index.html>

Sbírka listin: Vinařství rodiny Špalkovy s.r.o. 2014. *Veřejný rejstřík a Sbírka listin* [online]. b.m.: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2015 [cit. 2015-11-23]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=593945>